

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE,
INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR
MANAGEMENT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – september 2024

In deze mededeling aan de Vlaamse Regering wordt een overzicht gegeven van de voor Vlaanderen relevante ontwikkelingen in het Europese besluitvormingsproces tijdens de maand september.

1. Discussies voorbije maand in de (Europese) Raad

1.1 Bijdrage cohesiebeleid in tegengaan van demografische uitdagingen

Het Hongaars Voorzitterschap organiseerde op 6 september een informele Raad Algemene Zaken Cohesiebeleid in Boedapest. Enkel Slowakije was vertegenwoordigd op ministerieel niveau. België werd hier vertegenwoordigd door de Waalse diplomatieke vertegenwoordiger. De vergadering besprak de bijdrage van het cohesiebeleid aan de demografische uitdagingen waarmee Europa wordt geconfronteerd, zoals vergrijzing en een tekort aan arbeidskrachten. De uitdagingen werden breed erkend door de lidstaten, alsook de bijdrage die cohesiebeleid levert bij het tegengaan hiervan. Lidstaten vroegen echter wel om een brede, geïntegreerde aanpak te volgen aangezien het heel wat beleidsvelden aanraakt. Cohesiebeleid alleen is niet voldoende. Verder werd er veel steun uitgesproken voor de nood aan samenwerking tussen regio's, het versterken van een meer op prestatiegericht beleid en de nood aan territoriale aanpak. België benadrukte tijdens haar interventie het belang van economische groei, innovatie en concurrentievermogen, en het bevorderen van werkgelegenheid en welzijn. Er werd ook speciale aandacht gevraagd voor de uitdagingen van stedelijke gebieden. Daarnaast werd het belang van levenslang leren, vaardighedenontwikkeling en een goede balans tussen werk en privéleven onderstreept om de demografische uitdagingen aan te pakken. Allemaal elementen die voor Vlaanderen zeer relevant zijn. Het Hongaarse Voorzitterschap zal raadsconclusies voorbereiden over dit thema.

1.2 Ministers bespreken het jaarlijks rechtsstaatverslag

In het kader van de jaarlijkse rechtsstaatdialoog gingen de ministers tijdens de Raad Algemene Zaken in op de algemene tendensen in verband met de rechtsstaat in de EU. Daarvoor baseerden ze zich op het rechtsstaatverslag van de Europese Commissie van 2024. Dit jaar waren Albanië, Montenegro, Noord-Macedonië en Servië, de vier kandidaat-lidstaten die het verst gevorderd zijn in het toetredingsproces op het gebied van de rechtsstaat, voor het eerst opgenomen in het rechtsstaatverslag. De zitting werd bijgewoond door de ministers van de betrokken landen. De lidstaten verwelkomden de toevoeging van de vier kandidaat-lidstaten. Ze onderstreepten dat de rechtsstaatdialoog een belangrijke aanvulling is op het uitbreidingsproces en dat rechtsstaatshervormingen een essentiële voorwaarde zijn om vooruitgang te maken in het uitbreidingsproces.

1.3 Invoerrechten op Chinese elektrische auto's verdelen lidstaten.

De stemming over definitieve invoerrechten werd in september wederom uitgesteld, omdat er op de valreep een overleg gepland was tussen Uitvoerend vicevoorzitter Dombrovskis en Chinees handelsminister Wang Wentao. Het overleg kwam er nadat de Commissie het minimumprijsaanbod van enkele grote Chinese autobouwers had afgeslagen. Ook Minister Wang kwam echter met lege handen thuis in Peking. De nieuwe stemming werd gehouden op 4 oktober – de meningen onder de lidstaten zijn verdeeld. De autobouwers in Vlaanderen en Brussel zijn algemeen genomen geen voorstander van de maatregel. Het netelige dossier gaat nu samen met de economische veiligheidsfilrière over naar Commissaris Šefčovič die vooralsnog beschouwd wordt als een meer dan waardig opvolger in afwachting van de hoorzittingen in het Europees Parlement. Met betrekking tot de EU-China handelsrelaties werden er consultaties opgestart met China binnen de WTO over haar antisubsidieonderzoek naar bepaalde zuivelproducten uit 8 lidstaten waaronder België. Met Taiwan vonden er initiële en constructieve gesprekken plaats binnen de WTO in het kader van een geschil over Taiwanese lokale inhoudsvoorwaarden voor off-shore windenergieprojecten waar de EU niet mee akkoord is. Ook hier zijn er significante Vlaamse economische belangen betrokken, zoals o.a. deze van de baggerbedrijven.

1.4 Eurogroep bespreekt macro-economische toestand en G7-ontwikkelingen

Op 13 september 2024 besprak de Eurogroep gewoontegetrouw de macro-economische ontwikkelingen in de eurozone. De Europese Commissie en de Europese Centrale Bank presenteerden positieve vooruitzichten, met onder andere een dalende inflatie en een hoge werkgelegenheidsgraad. Als voorzitter van de G7, koppelde de Italiaanse minister van Financiën terug over de G7-bijeenkomst van juli 2024 en gaf hij duiding bij het akkoord over het gebruik van de buitengewone rente-inkomsten uit de geïmmobiliseerde Russische Centrale Banktegoeden voor een lening van 50 miljard dollar aan Oekraïne. Op 20 september publiceerde de Europese Commissie in dat verband een wetgevend voorstel om het EU-aandeel van de leningen te verstrekken via macro-financiële bijstand. Daarnaast stelt de Europese Commissie een mechanisme voor, het zogenaamde Ukraine Loan Cooperation Mechanism, om de uitzonderlijke opbrengsten ter beschikking te stellen aan Oekraïne om de financieringslasten te dekken van de leningen die de EU en de G7-landen zullen geven.

1.5 Informele ECOFIN over duurzame financiering en de effecten van demografische verschuivingen

De informele Raad Economische en Financiële Zaken (ECOFIN) op 13 en 14 september 2024 stond grotendeels in het teken van twee werksessies. In de eerste sessie 'Duurzame financiering van de groene transitie' gaven de secretaris-generaal van de OESO, Matthias Corman, en de CEO van het Hongaarse Agentschap voor de uitgifte van staatsobligaties, Zoltán Kurali, presentaties over het thema duurzame financiering. De klemtoon lag op de noodzaak van het aanwenden van privaat kapitaal en structurele hervormingen om de klimaattransitie te realiseren. De tweede werksessie handelde over 'De effecten van demografische ontwikkelingen op de houdbaarheid van de publieke schulden'. De discussie werd gevoerd op basis een paper van de hand van denktank Bruegel. In die paper worden verschillende beleidsantwoorden aangehaald, zoals hervormingen die de werkzaamheidsgraad verhogen, het beteugelen van de zorgkosten voor ouderen, de immigratie verhogen of een toename van het geboortecijfer stimuleren.

1.6 Het Europees diploma voor het eerst op de politieke agenda

Tijdens de informele Raad hoger onderwijs vond een eerste politieke discussie over het Europees Diploma plaats. De Europese Commissie benadrukte het belang van concurrentievermogen door diepgaande samenwerking tussen hoger onderwijsinstellingen, vooral in strategische gebieden. Het Europees Diploma, dat voort bouwt op bestaande initiatieven zoals Erasmus Mundus en Marie Curie speelt hierbij een cruciale rol. De lidstaten reageerden positief op het idee van een Europees Diploma, maar benadrukten dat er nog veel werk te doen is en dat het proces tijd zal kosten. Er moet rekening worden gehouden met de diversiteit van het hoger onderwijslandschap in de EU. Vlaanderen en de Franse Gemeenschap benadrukten het belang van internationale samenwerking en het correct toepassen van de Bologna-principes. Wat betreft onderzoek stond : 1) Het versterken van de concurrentiekracht van de EU door middel van onderzoek en innovatie (O&I) en het verminderen van fragmentatie binnen de Europese Onderzoeksruimte (EOR), en 2) De bijdrage van academische vrijheid aan de concurrentiekracht van de EU op de agenda. Tijdens het eerste debat benadrukten bijna alle delegaties het belang van het Draghi-rapport. De noodzaak om nationale capaciteiten te versterken en publieke investeringen te verhogen werd breed gedragen,. België en Duitsland legden nadruk op het belang van structuur- en cohesiefondsen voor het wegwerken van de kloof tussen sterkere en zwakkere landen aangezien dit niet de taak van het kaderprogramma is. In het beleidsdebat over academische vrijheid benadrukte België, het belang van verantwoordelijke internationale samenwerking en partnerschappen met gelijkgestemde landen.

1.7 Vlaanderen vraagt aandacht voor binnenvaart op Informele Raad Transport

Op 19 en 20 september ging de Informele Raad Transport door met als thema 'Actions and steps for developing a competitive, future-oriented EU Transport Policy' in opvolging van het toen recent verschenen Draghi rapport. In twee discussierondes werd gefocust op het verbeteren van de competitiviteit van de transportsector in het algemeen en die van het spoor in het bijzonder. In de Belgische interventie werd de nood aan implementatie van het Fit for 55 pakket onderstreept, alsook het belang van voldoende toekomstig budget voor transport met aandacht voor grensoverschrijdende projecten, alternatieve financieringsmogelijkheden en een pleidooi voor meer steun voor 'The Connecting Europe Facility (CEF) governance' in plaats van de complexe procedures van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (Recovery and Resilience Facility, RRF). Vanuit Vlaanderen werd aandacht gevraagd voor binnenvaart, alternatieve financiering zonder extra administratieve lasten en het meenemen van inflatiekosten bij cofinanciering van CEF-projecten.

1.8 Vlaanderen dringt aan op steun voor landbouwers in strijd tegen blauwtongvirus

Tijdens de Landbouwrapport op 23 september werd het tweede jaar van de uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) besproken. Eerder, tijdens de informele Raad op 9 september, wisselden de ministers reeds van gedachten over de toekomst van het GLB. De lidstaten deelden hun ervaringen en ijverden daarbij vrijwel unaniem voor meer vereenvoudiging, subsidiariteit en flexibiliteit, zodat de strategische GLB-plannen ook weer echt strategische documenten worden. Ook Vlaanderen heeft zijn ervaringen en bezorgdheden gedeeld. Deze gingen vooral in op de onzekerheden bij de voorbereiding van het jaarlijks prestatieverslag, de moeite met het halen van sommige mijlpalen (en de onduidelijke gevolgen daarvan) en de grote administratieve last (in het bijzonder met betrekking tot het 'Area Monitoring System'). Inzake de wijzigingen aan de strategische plannen en de gegevens die daarrond bezorgd moeten worden aan de Europese Commissie, pleit Vlaanderen voor een 'need to know-', eerder dan een 'nice to know'-benadering. Een tweede belangrijk punt op de agenda van de Raad was het Belgisch agendapunt rond de blauwtonguitbraak, dat het Vlaams gewest samen met Waals gewest had voorbereid en waarbij onder meer een update werd gegeven over de impact van het virus voor de Vlaamse landbouwsector. Vlaanderen en het Waals Gewest vroegen daarbij de Europese Commissie om de mogelijkheid te bekijken om de crisisreserve te activeren om de getroffen landbouwers te ondersteunen.

1.9. Visserijministers wisselen van gedachten over visserijconsultaties met het VK en Noorwegen

Sinds de Brexit zijn de visserijrelaties met het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen heel wat complexer geworden, terwijl deze gebieden wel belangrijke visgronden zijn voor de Vlaamse vloot. Tijdens de Raad Visserij op 23 september bespraken de EU-visserijministers de aandachtspunten in de komende onderhandelingen voor de vangstmogelijkheden in 2025. Vlaams minister Crevits benadrukte dat tong in de westelijke wateren een prioriteit blijft voor de Vlaamse visserijsector. Bovendien pleit Vlaanderen voor een verbetering van de wetenschappelijke adviezen voor schol in het Bristol Kanaal en tongschar in de Noordzee. Dit helpt om grote schommelingen in vangstquota te voorkomen, wat belangrijk is voor het verdienmodel van de sector waarvan we immers grote verduurzamingsinvesteringen verwachten. Daarnaast loopt momenteel een evaluatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid. Vlaanderen pleit hier voor meer flexibiliteit om beter om te gaan met de specifieke uitdagingen van de gemengde visserij. In de gesprekken met Noorwegen blijft Vlaanderen ook aandacht vragen voor het Noorse verbod op de boomkorvisserij, waarvoor geen enkele wetenschappelijke onderbouwing bestaat, en het herstel van toegang tot de Noorse wateren.

1.10 Toekomst Europees concurrentievermogen centraal thema van debat onder Europese ministers

Tijdens de Raad Concurrentievermogen bespraken de ministers de toekomst van het Europese concurrentievermogen. Ze gaven daarbij een eerste algemene beoordeling van het recent gepubliceerde Draghirapport. Nagenoeg alle lidstaten, alsook Vlaanderen, verwelkomden het rapport en de politieke aandacht voor concurrentievermogen. Vlaanderen onderschrijft de roep voor urgente actie en het belang van Europese samenwerking. Vlaanderen deelt ook de analyse dat een aanzienlijke investeringsimpuls nodig zal zijn, rekening houdend met de noodzaak van gezonde overheidsfinanciën. De tweede gedachteswisseling ging over het huidig staatssteunkader en de bijdrage daarvan aan de EU-beleidsdoelstellingen. Tijdens dit debat heeft Vlaanderen onderstreept dat de hoge energieprijzen onze energie-intensieve industrie onder druk zetten. Het opschalen en Europees coördineren van een nuttig instrument zoals 'carbon contracts for difference' kan de energie- en klimaattransitie versnellen en het concurrentievermogen van de Europese industrie versterken. Wat het tijdelijke transitiekader inzake staatssteun betreft, vindt Vlaanderen dat we moeten terugkeren naar een voorspelbaar en consistent regelgevend kader, dat een gelijk speelveld garandeert voor Europese bedrijven, waaronder kmo's. Tijdens de werklunch wisselden de ministers van gedachten over de vraag of kmo's de vruchten kunnen plukken van de interne markt. Onder de variapunten presenteerde een groep lidstaten nog een gemeenschappelijke non-paper met prioriteiten voor de nieuwe Europese Commissie over de interne markt. De lidstaten kijken uit naar de horizontale strategie die de Europese Commissie in 2025 zal presenteren. Het uitdiepen van de interne markt moet volgens deze lidstaten, en ook Vlaanderen, een topprioriteit zijn van de volgende Europese Commissie.

2. Ontwikkelingen inzake EU-regelgeving

2.1. Commissievoorstellen

In september 2024 werden geen voorstellen van richtlijn gepubliceerd.

In september 2024 werden vier voorstellen van verordening gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- De vangstmogelijkheden voor bepaalde visbestanden welke in de wateren van de Unie van toepassing zijn en, voor vissersvaartuigen van de Unie, in bepaalde wateren buiten de Unie
- Bepaalde maatregelen met het oog op de instandhouding van visbestanden ten aanzien van landen die niet-duurzame visserij toelaten
- Vangstmogelijkheden voor bepaalde visbestanden en groepen visbestanden in de Middellandse Zee en de Zwarte Zee
- Instelling van het samenwerkingsmechanisme voor leningen aan Oekraïne en tot toekenning van buitengewone macrofinanciële bijstand aan Oekraïne

2.2. Aangenomen richtlijnen

In september 2024 werden geen aangenomen richtlijnen gepubliceerd.

2.3. Omzetting EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde

In bijlage II staat een stand van zaken van de omzetting van EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde.

Vlaams scorebord

De Europese Commissie publiceert éénmaal per jaar een scorebord. Het scorebord van de Europese Commissie is een rapport van de omzettingsprestaties van de 27 lidstaten, met inbegrip van België. Deze gegevens worden meegenomen tijdens de samenstelling van het "Vlaams scorebord".

Vlaams scorebord december 2024

Het Vlaams scorebord van december 2024 telt 8 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Hiervan is 1 richtlijn reeds omgezet.

Vlaams scorebord juni 2025

Het Vlaams scorebord van juni 2025 telt 2 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

Vlaams scorebord december 2025

Het Vlaams scorebord van december 2025 telt 12 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

2.4. Stand van zaken inbreukdossiers

De Vlaamse overheid moest in september 2024 nog maatregelen nemen in 16 inbreukdossiers (= de *lopende* inbreukdossiers). Het gaat om:

5 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

11 inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

De Vlaamse overheid was in september 2024 betrokken in 26 inbreukdossiers waarin de nodige maatregelen reeds werden genomen (= de *afgeronde* inbreukdossiers). Het gaat om:

19 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

7 inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

Overzichtstabel - stand van de procedure van de *lopende* inbreukdossiers:

Stand van de procedure	31.08.2023	30.09.2023	31.10.2023	30.11.2023	31.12.2023	31.01.2024	29.02.2024	31.03.2024	30.04.2024	31.05.2024	30.06.2024	31.08.2024	30.09.2024
Ingebrekestellingen	10	8	8	10	9	10	10	9	7	7	7	7	6
Met redenen omklede adviezen	9	11	11	10	10	9	9	9	10	10	10	9	8
Dagvaardingen	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	2
Eerste veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingebrekestellingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagvaardingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tweede veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal inbreukdossiers	19	19	19	20	19	20	20	19	18	18	18	17	16

Bijlagen

Meer informatie vindt u als bijlage:

BIJLAGE I	Agenda binnen de (Europese) Raad
BIJLAGE II	Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

Matthias DIEPENDAELE

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en
Facilitair Management